

Onderwerp

Middelen energietoeslag 2023

Beslispunten

1. In te stemmen met het beschikbaar stellen van de middelen Energietoeslag 2023 (€ 1.691.407) die in december 2023 vanuit het Rijk via een decentralisatie uitkering wordt bijgeschreven op het gemeentefonds;
2. Hierbij vast te stellen de 10^e begrotingswijziging 2023.

Inleiding

De eenmalige energietoeslag 2023 (hierna: energietoeslag) is bedoeld om huishoudens met een laag inkomen deels te compenseren voor de hoge energieprijzen. Naast de energietoeslag zijn er andere koopkrachtmaatregelen en compensatieregelingen. Het energieverbruik kan per huishouden sterk verschillen. Vooral huishoudens met een laag inkomen die in slecht geïsoleerde woningen wonen kunnen door een hoge energierekening in financiële problemen komen. Deze en andere huishoudens met een laag inkomen kunnen de energietoeslag ontvangen.

Het richtbedrag van de energietoeslag 2023 is in totaal € 1.300. In afwachting van de inwerkingtreding Wet energietoeslag 2023, heeft de Rijksoverheid gemeenten in de gelegenheid gesteld om € 500 van de energietoeslag 2022 na te betalen. Gemeente Geldrop-Mierlo heeft in maart 2023 alle rechthebbende inwoners € 500 uitbetaald.

Op 3 oktober 2023 heeft na de Tweede Kamer, ook de Eerste Kamer ingestemd met de Wet energietoeslag 2023.

Eerdere besluitvorming

Dit voorstel is een uitwerking van Eenmalige energietoeslag en Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 Geldrop- Mierlo met zaaknummer 1155917 en zaaknummer 1554728. Als ook de Wet energietoeslag 2023 welke op 7 oktober 2023 in werking is getreden.

Wat willen we bereiken

Wij vinden het noodzakelijk om de energietoeslag 2023 zo snel mogelijk uit te betalen aan de mensen die dit het hardst nodig hebben. Relevante factoren daarbij zijn het gegeven dat de winter voor de deur staat, de daarmee volgens verwachting oplopende prijzen plus het opheffen van het energieplafond per 31 december 2023.

Argumenten

1.1 Door spoedige uitbetaling van de energietoeslag voorkomen we acute betalingsproblemen bij de doelgroep en mogelijk afsluiting van gas en elektriciteit

Het niet kunnen betalen van de energierekening is voor veel huishoudens met een laag inkomen een acuut probleem dat kan leiden tot betalingsachterstanden en olopende schulden. De groep huishoudens die door de stijging van de energierekening in acute financiële problemen komen is dermate groot dat een snelle aanpak wenselijk is. Deze urgentie maakt het noodzakelijk om op korte termijn ondersteuningsmaatregelen te nemen voor deze financieel kwetsbare doelgroep.

1.2 Sluit aan op uitvoering van de energietoeslag 2023 van gemeenten in de regio

Er vindt op beleidsniveau veelvuldig afstemming plaats over (momentum van) uitvoering energietoeslag 2023. Gemeente Helmond, Peelgemeenten, gemeente Eindhoven, gemeente Nuenen en gemeente Son en Breugel, hebben aangegeven z.s.m. (voor het einde van 2023) de energietoeslag 2023 uit te willen betalen.

1.3 Voor de uitvoering en uitgifte van de energietoeslag heeft het kabinet een eenmalig budget beschikbaar gesteld

Het bedrag van € 1.691.407 komt via het gemeentefonds beschikbaar. Dit zal per decembercirculaire 2023 gebeuren. Het budget is bedoeld voor zowel de te verstrekken energietoeslagen als de uitvoeringskosten. De financiering via het gemeentefonds betekent dat de gemeente voor de energietoeslag geen aparte financiële verantwoording aan het Rijk hoeft af te leggen. Het college verantwoordt zich wel over de uitvoering aan de gemeenteraad.

Kanttekeningen

1.1 Doelgroep eenmalige energietoeslag 2023

Vanuit de theorie van schaarste (theorie over de gevolgen van geldgebrek voor je denkvermogen) is bekend dat de focus bij personen die schaarste ervaren ligt op datgene waar direct gebrek aan is. Dit tast je lange termijn denken aan en veroorzaakt tunnelvisie. Wanneer in december 2023 de eenmalige energietoeslag wordt uitgekeerd maar de eindafrekening hiervan pas veel later in het jaar komt, bestaat een risico dat vanuit geldgebrek deze middelen aan andere zaken besteed zijn. Wij gaan echter uit van het vertrouwen in de eigen wil van de mens om hun eigen financiële situatie te verbeteren en daarmee de veerkracht van onze inwoners.

1.2 Voorfinanciering via decembercirculaire

Doordat de middelen pas via de decembercirculaire toegevoegd worden aan het gemeentefonds kan vooruitlopend uitkeren van de eenmalige energietoeslag leiden dat de gemeentekas er bij in zal schieten doordat het Rijk te weinig geld overmaakt hiervoor.

Het Rijk geeft aan dat de vangnetconstructie oplossing moet bieden voor te grote financiële verschillen (ten nadele van de gemeente).

Wat gaan we daarvoor doen

Planning

- Beleidsregels eenmalige energietoeslag Geldrop-Mierlo 2023 worden na vaststelling college gepubliceerd in Daadkracht;
- Informatie betreft gemeentelijke procedure (ambtshalve en individuele aanvragen) openbaar maken op de gemeentesite;
- Informatie betreft gemeentelijke procedure intern uitzetten: team Toegang, Inkomen en KCC;
- Half november wordt de beschikking verstuurd aan huishoudens die in beeld zijn bij de gemeente, onder de doelgroep vallen en ambtshalve de eenmalige energietoeslag verleend wordt;
- Half november starten met uitbetalen van € 800 per huishouden die een ambtshalve beschikking ontvangen hebben;
- Begin december aanvraagformulier (digitaal) beschikbaar stellen voor huishoudens die onder de doelgroep vallen en geen ambtshalve beschikking ontvangen hebben;
- Begin december t/m 31 maart 2024 aanvraagperiode eenmalige energietoeslag: beoordelen en toekennen aanvragen van huishoudens die onder de doelgroep vallen en geen ambtshalve beschikking ontvangen hebben.

Communicatie

- We zetten een uitgebreid scala aan communicatiemiddelen in om inwoners die buiten de ambtshalve groep vallen, maar mogelijk wel in aanmerking komen te bereiken;
 - informatievoorziening via het Klant Contact Centrum en team Toegang;
 - Website Hulp op Maat met informatie over het aanvragen van de energietoeslag met daaraan gekoppeld een digitaal aanvraagformulier;
 - In de mediacampagne Hulp op Maat wordt breed aandacht gegeven aan hulp en ondersteuning voor minima binnen Geldrop- Mierlo;
 - De aangesloten partners van het armoedeplatform Geldrop- Mierlo worden geïnformeerd en gevraagd om binnen hun eigen bereik hier actief over te communiceren met inwoners;
 - Daarnaast geven we bekendheid aan de energietoeslag via de gebruikelijke kanalen van de gemeente. Denk aan: een persbericht, artikel in huis-aan-huisbladen, een nieuwsbericht op de website en de gemeentelijke sociale media kanalen. Voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn bieden we de mogelijkheid om een papieren aanvraagformulier in te vullen.

Wat mag het kosten

Voor de uitvoering en uitgifte van de energietoeslag heeft het kabinet nogmaals budget beschikbaar gesteld. Het hiervoor door het Rijk vastgesteld bedrag van € 1.691.407 wordt via de decembercirculaire aan het gemeentefonds toegekend. Een vooraf vastgesteld bedrag brengt altijd een financieel risico met zich mee doordat de energietoeslag 2023 een open-einde regeling is.

We kunnen een betrouwbare prognose geven over aantal aanvragen, echter dit blijft een prognose.

Het financiële risico, doordat de middelen pas via de decembercirculaire toegevoegd worden aan het gemeentefonds, kan tot gevolg hebben dat het uitkeren van de eenmalige energietoeslag ertoe leidt dat de gemeentekas er bij in zal schieten doordat het Rijk te weinig geld overmaakt voor deze regeling.

Om een oplossing te bieden voor te grote afwijkingen (ten nadele van gemeenten), is vanuit het Rijk toegezegd dat hiervoor een vangnetconstructie komt. Hiermee kunnen gemeenten die een hoger bereik realiseren dan waarvoor zij budget hebben ontvangen gecompenseerd worden. De precieze werking van de vangnetconstructie wordt in samenwerking met VNG en Divosa uitgewerkt.

Verdeelsystematiek Rijksoverheid

Energietoeslag 2023	Decembercirculaire 2022 €	Decembercirculaire 2023 €	totaal €	Aantal huishoudens ¹
Geldrop- Mierlo	849.781	1.691.407	2.541.188	1.827

Realisatie maart 2023

Aantal aanvragers	x energietoeslag €	Realisatie €
Ambtshalve aanvragen: 1820	500	910.000
Correctie 2022 ²	1300	30.300
Uitvoeringskosten 2023		23.250
Totaal		963.550

¹ Aantal huishoudens met langdurig laag inkomen < 120% sociaal minimum. Dit betreft het aantal huishoudens op basis waarvan het budget voor de energietoeslag 2023 landelijk wordt verdeeld (nieuwe verdeelsystematiek – CBS-statistiek)

² Toekenningen vanuit bezwaarprocedures 2022, zijn geboekt op budget 2023

Prognose kosten uitbetaling (restant) energietoeslag 2023

Aantal aanvragers	x energietoeslag €	totale voorfinanciering €
Ambtshalve aanvragen ³ : 1900	800	1.520.000
Individuele aanvragen: 150	800	120.000
Totaal aanvragen: 2050	800	1.640.000

Mogelijk negatief resultaat

Realisatie maart 2023 €	Prognose restant 2023 €	Totaal €	Negatief resultaat
963.550	1.640.000	2.603.550	62.362

Bij de jaarrekening 2023 zal bekeken worden welk deel van de Rijksvergoeding reeds uitbetaald is en welk deel van de Rijksvergoeding in 2024 beschikbaar moet blijven. Hiervoor zal een "nog te betalen" post worden opgenomen bij de jaarrekening 2023.

Duurzaamheid

nvt

Burgerparticipatie

De Cliëntenraad Participatie en Minima Geldrop- Mierlo heeft een positief advies uitgebracht.

Evaluatie

Er is continu sprake van afstemming, evaluatie van huidige stappen en aanpassing van vervolgstappen met afdeling beleid en uitvoering maar ook breder in het BMS overleg tussen gemeente Geldrop- Mierlo, Peelgemeenten, gemeente Helmond en dienst Dommelvallei. In februari 2024 informeren wij u middels een mededeling over de tussenstand en eind 2024 een cijfermatig eindoverzicht.

Bijlagen:

Onderdeel van besluit:

- Begrotingswijziging
- Voorgenomen besluit

Achtergrondinformatie:

- Beleidsregels energietoeslag Geldrop-Mierlo 2023

Geldrop, 24 oktober 2023

³ Gebaseerd op ambtshalve aanvragen energietoeslag 2022, aangevuld met huidige bestand van rechthebbende

N.J.H. Scheltens
secretaris

J.C.J. van Bree
burgemeester